نوسەران ورەكەز پەرستی سەردەم … ئانیا احمدبور

ئەو كاریكەریەی كە نوسەران دەیخەنە سەر جین و تویزە جیاوازەكان لەجەند رویەكی دیاریكراوەوە كاریكەریەكی نیكەتیفە، زۆر لەنوسەران ئەمە دەقۆزنەوە كە لەهەل و مەرجی كونجاودا بتوانن بەجەند وشەییك كۆمەلكە بەرەو نەفامی و هەلەكانی میزودا بكەریننەوە، لەم جەند سالەدا جیندین رابۆرت و كتیب دز بە مافی تاكەكەسی ئافرەت و ریكایەك بۆ هاندانی بەردەوامی و بەردە خستنە سەر ئەو ناتەواوی و كەم و كورتیانەی كەلەكەبون، وە بە شیوازی جیا جیا مافەكانی ئافرەت رەت دەكەنەوە،زۆربەیان لەهەولی راكرتن و دزایەتیكردنی مەلبەندی دەستەبەر كردنی مافەكانن، كە لەریكەی نوسینەكانیانەوە بە شیوازی جۆراوجۆر ئیدانەی دیزاكاكانی مافی ئافرەت دەكەن، وە كاركردنی ئەو دەزاكایانە ناودەنین بە بلان و ئامانجی فیمینیزمی جەندەری، وەك لە كتیبی راستیەكی ونبو ئامازەی بیكراوە كە تیایڤا نوسەر دەلی(ئەو كەسانەی بە قسەی زلیان وا خۆیان نیشاندەدەن ئەوان تاكە داكۆكیكاری مافی ئافرەتن كەجی لە راستیدا ئەوان یەرجاوەی هەمو كیشەیەكن بۆ كۆمەلكە و بەتایبەت بۆ ئافرەت)وە كاركردنی دەزكاكان ناودەنی بە كاسب كردن بە قسەی زل وبازركانی زیاتر لەریكەی قسەی رازاوەیان بۆ ئافرەتان،ئەمە نمونەیەكە لەم وتانەی كە نوسەران بەكاری دینن لەبری هاندانی خەلك بۆ دزایەتیكردنی نیرسالاری.

دەزكاكـــان و داكۆكیكـــاری مـــافی ئـــافرەت ئامـــانجی ئـــاشكرا و روونە..وەســـتانەوە دز بـــە فیمینیـــزم رەتكردنـــەوەی ئـــازادی و یەكسانیە،وشەكانی زۆر لەقەلەم بەدەستان كاریكەری نیكەتیفی ئەوتۆ دەخاتە سەر تاكەكانی كۆمەلكە،جكە لە دامەزراندنی دزایەتی نیوان هـــەردو رەكەز،نوســـەران لیـــرەدا لەهەولـــی بەربـــاكردنی جەنكـــی رەكەزین،لـــەزۆر لەبلاوكراوەكـــان تۆمەتـــی ئـــەوە دەخەنـــە بـــال داكۆكیكەرانی مافی ئافرەت كەوا بیلانی سەرەكیان دامەزراندنی كۆمەلكەیەكی دواكەوتوە،یاخود تۆمەتباریان دەكەن بەوەی سیمای خیزانی و رەوشی ئارامیەلەناودەبەن،كۆمەلكەی كوردی لەكاتیكدا ریزی هـــەرە زۆری بۆ بیـــاو دانـــاوە ســـیمای خیـــزان مانـــایەك ناكەیەنی،تۆمەتباركردنی فیمینیزم بە دواكەوتویی و بەردە خستنە سەر ئەم دواكەوتوییە ئامانجی زۆریك لە قەلەم بەدەستانە،زۆریك لە بیاوان بەم بلاوكراوانە كجەكانیان و خیزانەكانیان دەخەنە كۆت و

بەندیکی هەمیشەیی و کۆمەلیك ریسا و ماف بشت کوی دەخەن،نوسەران رەجاوی بارودۆخی خیزانی یاخود ئەو کیشانەی دەینینەوە ناکەن،لەمرۆدا یەکیك لەهۆکارەکانی زیادبونی نایەکسانی ودزایەتی ماف بوەتە کۆمەلیك لە نوسەری رەکەزبەرست،نوسەران نەك تەنیا ئیدانەی دەزاکاکان بکەن و هەولی دزایەتیان بدەن لە لایەنی سکۆلاریزمی بەلکو لەلایەنی ئاینی ویستی ئەوەیان هەیە کە کۆمەلکە هەلکەرینەوە،نوسەران داکۆکیکاران وا دەردەخەن کە ویستی ریخۆشکردن و هاندان بۆ بەد رەوشتی و لەشفرۆشیان هەیە،ئەمە جکە لە دەیان وتاری مزکەوتەکان کە هەفتانە ئامادە دەکری لەلایەن بەناو ئاینزانانەوە،کوایە ئافرەت بیویستی بە بیاوسالاری و توندو تیزیە تاکو کۆمەلکە بەرەو ویرانە نەبەن،نوسەران جکە لە ئیدانەکردن جیرۆکی سەیر و دوور لە راستی دەخولقینن بەناوی کەسانیك کە بونیان نەبوە یاخود روداوە ناراستەقینەکان و دروستکراوەکان،وەك لە بلاوکراوەی یەکیك لە نوسەر و بەناو ئاینزانەوە تییدا بلاوکراوەتەوە بەناوی کجیکەوە دەلیت(هەرەشەی کوشتنم لەسەربوە و لە ریکخراوی ئاسودە دەریانکردوم زۆریان لیبارامەوە کە کەر برۆمە دەرەوە کەس نیە بمکریتە خۆی و دەکوزریم بەلام سودی نەبو وتیان برۆوە جیت لیدی با لیتبی)وە لە بەردەم ریکخراوی ئاسودە تەکسیەکی کرتوە و ئەو شۆفیرە تاکسیە دواتر بردویەتیە لای خۆی و کاری لەشفرۆشی بیوەکراوە.

لە نمونەیەکی تر بە دەمی ئافرەتیکی ترەوە نوسراوە((جەندین جار ئافرەتەکانی ئەوی لەکەل بیاوانی کۆمبانیاکە نوستون و ئەم بەیوەندیەش شتیکی ئاشکرابو) وە دەلی(رۆزیکیان خاوەن کۆمبانیاکە بەلاماری دام و رۆزیکی تریان نوستبوم…جاوم کردەوە بینیم لە باوەشی بیاویکم سەیرم کرد برای بەریوبەری مالی خانزادە و داوای کاری جنسیم لی ئەکا و منیش بەهەر جۆنیك بی خۆم لی رزکار رد) وەلە دریزەی بلاوکراوەکەی دەلی(ئەوانەی لەوی بون جەندین حالەتی بیشلیکاری و بەدرەوشتی دەکیرنەوە کە لەکەلیان کراوە) ئەم نوسەرانە بە وتەکانیان دەیانەوی مۆلکەیەك لەبیر و ئایدیای دواکەوتو یاخود رەکەزبەرستی بخولقینن تاوەکو کۆمەلکەی کوردی کۆنترۆل بکەن،وە بەرەو ئاراستەی جۆریك لە ریجکەی توندرەوی و توندو تیزی ببەن.جەخت کردنەوە و ناوزراندنی دەزکا و داکۆکیکەران تارادەیەك ئامانجی بیکاوە،بەناو ئاینزانان کاریکەری ئەوتۆی بینیوە لەسەر کۆمەلکەی کوردی،رادەی توندوتیزی دز بە ئافرەت رۆزانە بلەکانی بەرزتر و بەرزتر دەنوینی،ئافرەتان بەهۆی جەند وتەیەك کە داهینانی بیاوانی بەناوئاینزانانەوەن لەمالەوە بەند

دەكرین بەناوی بەدرەوشتی و خۆباراستن لیی،نەبونی ریكری لەم جۆره دیاردانە كەمتەرخەمی دەردەخات لە ئاست مافەكان و ئازادیدا، بەرنامەی رەكەزبەرستان بەرنامەیەكی بتەوە كە بەجەندین شیواز خۆی دەنـوینی لـە دزایەتیكردنـی مافەكـان، وە بەنـاو ئاینزانـان و هەلبەستنی زۆر وتە و ئامانجەكەشی بونی ئافرەت وەك بوكەلەیەكە،وەك جۆن جەند سالیك لەمەوبەر بیرۆكەی زەواجی مسیار هاتە ئاراوە كە بیرۆكەیەكی نیرسالارانە بو بۆ كەمردنەوە لە نرخی ئافرەتدا،زەواجی مسیار هەر لە ریكەی نوسین و جەندین بلاوكراوە هەولی جەسباندنی دراوە،وە دوای ئەوەی دەزكاكانی داكۆكیكەر هاتنە دەنك و ئەم جۆره سوكایەتیەبە ئافرەت رەتكرایەوە ،نوسەران و بەناو ئاینازانان دوبارە ریجكەی جیاوازیان كرتەوە بەر،هەر لیرەشدا نیازی ئەم نوسەرانە ئاشكرا و روونە كە خەریمی ناو زراندن و نلشرین دەرخستنی كۆمەلیك داكۆكیكەرن ،بازركانی ئەم قەلەم بەدەستە نیرسالارانە كەوتۆتە سەر ئەم وتە بی سەروبەرانە و تۆمەتانەی دەیخەنەوە بی بونی هیج ببەلكەیەك.

ئانیا احمدبور

ئایا كیشەی دەولەتی كوردی تەنیا نەبونی بشتیوانیە؟ … ئانیا احمدبور

بریاری حزبەكان بۆ كەرانەوە بۆ حكومەتی ناوەند بۆ سالی 2017, وە دوبارە دانانەوەی بەرلەمان هەنكاویكی نزیك بو لە بەدیهاتن, بەلام ریكر لەبەردەمی ئەم بریارە ویستیكی تاك لایەنەبو بۆ دروست بونی دەولەتی كوردی.
وەك خۆیان دەلین كەیشتن بە ئامانج جاكترە وەك لە تیر بون و زیانكردن,ئەم بیداكری تاك لایەنە لەكاتیكدایە كە دروست بونی دەولەت دوای كەیشتن بە ئامانج بەردەوامە لە روبەروبونەوەی شكست, جونكە كوردلەسەرەتای دروست بونیەوە خاوەن بناغەیەك نیە, لەم بارەدا وەكو قۆناغەكانی بیشتر كۆمەلیك ئازاوە و ریك نەكەوتن و

تیاجونی خەلکی تیادەکەویتەوە.
میزو و لە لایەك و لەلایەکی تر نەبونی بناغە دەریانخستوە کە هەریمی کوردستان هەریمیکە هەمیشە هەرەشەی لەناوجونی لەسەرە,جیکای برسیارە کە بناغە ج رۆلیکی دەبی لە بیشکەوتن?! بناغەی بتەوی هەمو دەولەتیك لەسەر بنجینەی جینایەتی کۆمەلکە بنیاد دەنری, ئەمە لەکاتیکدایە لەهەریم هیج جینیك بەشیوەیەکی ریکخراو بونی نیە.
سالانە ملیۆنەها خویندکاری دەرجوی قۆناغەکانی خویندن بونی هەیە کە زۆربەیان لە کۆلیزەکان وەرناکیرین لەبەرامبەردا خویندنکا ئەهلیەکان ریکایەکی بۆ کیشەسەندنی خویندن نەهیشتوە,برۆسەی خویندن بۆتە برۆسەیەکی بازرکانی.ئەمە و نەبونی توانای خویندکار,زۆربەی خویندکاران لەزیر هیلی توانای

خویندنن,بەلام خویندنکای ئەهلی ئەم توانایانە جاوبۆش دەکات و دەیشاریتەوە,کەواتە لەخویندنکاکان توانادار و بی توانا هەمان بلەیان هەیە,جکە لەمانە لەماوەی رابردودا ریزەی دەرجوانی مامۆستایان سال رو لەدوای سال لەزیادبونن و دانەمەزراندن و نەبونی توانای دارایی بۆیان بەشیکی کەورەی دامەزراوان دەکریتەوە.بەلام لەکەل ئەمەشدا خویندنکا ئەهلیەکان دەرکایان کراوەیە بەرەو رووی مامۆستایانی دانەمەزراو ئەمەش ریزەی توانای خویندنی بیشکەوتو لەخویندنکا حکومیەکان کەم دەکاتەوە.
لەلایەکی ترەوە جینەجیاوازەکان بونەتە کارکردنیك تایبەت بە غەیرە کورد لەبوارەکاندا زیاتر هاونیشتمانیانی عەرەب بەدیار دەکەون ,کە بەشیکی ئیکجار کەورەی داکیرکردوە و هەلی کاری بۆ تاکی.کورد نەهیشتوە.
لە زۆربەی ولاتە بیشکەوتنخوازەکان کەرتی کشتوکال و زینی لادی کرنکیەکی تایبەتی هەیە و بایەخیکی ئەوتۆی بیدەدری, خەلك لەبری زیان کردن لەشار و بەکارهینانی ئۆتۆمبیل و بیس بونی زینکە رودەکەنە زیانی لادییەکان,و زۆربەیان بواری کشتوکالی هەلدەبزیرن لەبەر بونی ئاوەدانیەکی تایبەت.بەلام لە هەریم هاوکیشەکە بیجەوانە دەبیتەوە,ریزەی شارنشین بەجۆریك روو لەزیادبوندایە کە لادییەکان بەتیبەربونی کات ببن بە شاری کەورە و کاری کشتوکالی ببیتە یادکارییەکی مردو,هەر ئەمەش هۆی زیادبونی هینانە بەرهەمە کشتوکالیەکانە لەدەرەوە بۆ ناو هەریم.

لەکاتی نەبونی کۆمەلیك جینی کۆمەلایەتی بەشیویەك دەکەویتە کۆمەلکە کە دەرئەنجامی ریك نەکەوتن و دیارنەمانی جەندین داهاتی هاونیشتمانیانی لیدەکەویتەوە,بیداکری دەسەلات لەسەر دانبیدانەنانی

ئەم بەشیویە هیج دەستکەوتیکی بۆ خەلکی کوردستان تیدا نیە,جونکە سیستمی ئەمرۆ ویستیکی دەسەلاتیە و دورە لە دەستکەوتی نیشتمان,لایەنی ئابوری بەلکەی ترن لەسەر هەلە دروست بونی یاخود نەبونی خاوەنداریتی بناغەیەکی بتەو,کوردستان لەلایەنی دارایی دابەشبوە بەسەر دوو ئاستی دیاریکراو,ئاستیکی هەزار کە خەلکی ئاسایی دەکریتەوە,ئاستیکی دەولەمەند کە دەسەلاتداران و سیاسی دەکریتەوە.لەم نیوەندەدا ئاستی مامناوەند کە مەرجە بالادەست بی بۆ بناغە بونی نیە,دورنیە کوردستان وەك یەکیك لەناوجە هەزارەکانی جیهان ناوبنریت, بەکخستنی جاکسازیەکان لەم بارەیەوە هەم زیان بە برۆسەی سیاسی دەکەیەنی,هەم خەلکی متمانەی کەم دەبیتەوە,لەم بارەدا دەسەلاتداران وەك دکتاتۆرانی جیهان دەردەکەون.
لالیکردنەوەی یەکجارەکی بۆ ئەم بابەتانە هەمان دەرئەنجام بۆ بتەوبونی کورد دینیتە ئاراوە,لەکەل ئەمەش بارجەکانی تری کوردستان بەندن لەسەر ئەم لالیکردنەویەدا,کۆرینی سیستمی سیاسی ولات لە دو ئاستی نەفام دەکۆری بۆ ئاستیکی مامناوەندی تیکەیشتو,لەکەل هەر هەنکاویکی جاکسازی کوردستانی باشور هەل بۆ بارجەکانی تر دەرەخسی لەلایەنی

رۆشنبیری کە بارجەکانی تر ببن بە خاوەن بناغەی بتەو,بەلام لەکاتی فەرامۆشکردنی جاکسازیەکان لە رەکەوە کوردستان وەکو هیلیکی ناکۆتا دەبی,کە ناونیشانی بۆتە ئازادی بە خوینی شەهیدان,بەلام راستیە تالەکە لەم کۆرەبانەدا ئەوەیە کە لەکاتی مانەوەی کوردستان بەم خالانەی کە باسکران ئەوا خوینی شەهیدان تەنیا بەفیرۆ جونە و هیج ریکایەك ناکاتەوە,وە کەر سەربەخۆیی بەدەست بی ئەوا دوبارە کوردستان دەکەویتە ئەم خالە ناکۆتایە کە رەنکە دوای سەدان سال کورد بونی نەمینی,یاخود ببیتەوە زیردەستە و بکەریتەوە هەمان خالی دەستبیك,بۆیە کوردستان هەمیشە لەزیر مەترسیدایە تەنانەت بەر لە ئازاوە و شەری داعش و تەنانەت دوای ئیمانەش کوردستان لە باری ئارامیدا لەکەل نەبونی بناغە لە مەترسیدایە.
لەکاتی کەراندنەوەی جینایەتی بۆ کۆمەلکە رادەی مەترسی کەم دەبیتەوە,یەکیکی تر لە سیماکانی کیشەی دارایی دابەشنەکردنی کارو باری کۆمەلکەیە بەسەر هاونیشتمانیان,ریزەی بیکاران سال لەدوای سال روو لە زیادبونن,ئەمە هاوکات لەکەل بونی فرەکار لەلایەن تاکیکەوە,فەرمانبەران کاری دەرەوە دەکەن و ئەو هاونیشتمانیانەی کە بیبەشن لە بروانامەکان کاریان بەدەست ناکەوی,لەهەلومەرجی دانانی یاساییکی دیاریکراو بۆ قەدەغەکردنی فرەکار لەلایەن تاکیکەوە و دابەشکردنی کارەکان بەسەر هاولاتیان بەجۆریك هەر

هاولاتیەك بتوانی بەریکەیەکەوە بزیوی زیانی دابین بکات

ئەوا باری دارایی هاوسنەکیەك بەدی دینی و ئاستی مامناوەند بەرز دەبیتــەوە,وە هــەر دو ئاســتی دەولــەمەنــد و هــەزار بەبیجەوانــەوە دادەبەزن.
لەباری ئەم کەمتەرخەمیانە هیج یاسایەك و هیج حکومەتیك باریزکاری کردن لە کورد ناجەسبینی ,وەهەر دەولەتیك بنیادبنری ئەوا دەولەتیك دەبی کە رەك و ریشەی کەندەلی و نارونی و ناتەواوی لە خۆ دەکری.

ســلیمانی و دەنگــی کوردســتان … ئانیا ئەحمەد پور

بارگرژیەکانی سلێمانی کەلەسەرەتای سالی نویی خویندن دەستی پیکرد بریتی بو لەفشار خستنە سەر پارتی خوازان.دواتر لەدەمی بەریز مسعود بارزانی چەند وشەیەکی نەشیاو ئاراستەیان کرا، هەربۆیە لەلایەن مامۆستایان و فەرمانبەرانی ناوجەکە وە بارکرزیەکەی زیاتر کرد، ئەمەش دوای ئەوەی زۆرلایەن بریاری هاتنەبال مامۆستایانیان دا .رۆژ لەدوای رۆژ شارەکە زیاتر پەستتر خۆی دەنوینی ئەگەرجی زۆریك لەلایەنەکان ئەمە ناودەنین بە پیلانکیرانی گۆرانخوازان، بەلام خەلك پاساوی یاسایی خۆی بەدەستەوەیە وبەشیکی دیاری هاونیشتمانیانیش ئەوانەی کە لەسەر شەقامن و ئەوانەی بەهۆی هیزە ئەمنیەکانەوە ریگریــان لیکــراوە لەبــەردەم هــاتنە دەنــك ئــەم بەردەوامبونەیــان لاباشترە.
ئەمڕۆ شارەکە بەناوی هەمو خەلکی کوردستانەوە وەدەنگ کەوتوە لایەنیکی شاراوەش هەبو کە بەشیکی خەلکی ئەم شارە درکیان پینەکردبو لیرەبەدواوە هەستیان بەو سیناریۆیەش کرد کە ئەم دەسەلاتە هەر بەتەنیا بیدەنگ نیە بەلکو لەپال وەلامنەدانەوو خوین ساردی و بی هودەبونی ئەوان دەخاتە روو. وە جەند بیدەنکبون لەبارکرزی ئەم شارە تاوانبارە خوین ساردی نواندنیش ئەوەندە وبکرە زیاتریش ئاشکرابونی ئەن سیناریۆیە بەهەلویستی بەریز مسعود بارزانی دەستی بیکرد کە بەئاشکرا ئیدانەی ئەم خۆبیشاندانەی کرد ئەوە جکە لەوەی لەبەردەم میدیاکانەوە جەند ش وشەیەکی ئاراستەکردن دیارە

سوكایەتیكردن بەشداری لەبەست بونی سلیمانیدا هەبوە ئەم سەركردانەی حوبەكان كە دانیان بەمافی خەلك دەنا بەجۆریك لە سوكایەتیكردن بە سلیمانی بەشدارن حكومەت بیشتر وای لەخەلك كەیاندبو كە جەند كیشەیەكی كاتین و لەلیواری لەناووجوندان بەلام كاتیك روداوەكان نمایشی خۆیان كرد ئەمەشی بەتال كردەوە و متمانەی دەسەلاتی خۆی بۆ جەماوەرەكەی بەخۆراكرەكانیشەوە كەراندەوە لیرە بەدواوە جەماوەرە بەدوای سەنكی خۆی دەكەریت و مەبەستیەتی ئەو شیعارە بەكردەنی بكات بەوتەی دەسیلات كیشەی كاتین ئەمەش بەراكەیاندن و هەلمەتی راكەیاندتییەوە دیارە كە رۆزانە بەبەلكەی جۆراوجۆر وەلامی دەسەلاتی كەمەرشكین دەداتەوە لەسەر ئاستی شەقامیش جولەیان كردوە هەر لەنارەزایی تادەكاتە ئەوەی خەلك و جەماوەر وەك جاران بیدەنك نین و بەقولی هەول دەدەن بەلام شارەكانی تر وەك بیویست نەیانتوانیوە هیندەی سلیمانی لەم كاتەدا بكەنە دەنك و ئەو جەماوەرەی كە زۆر نارازین بیناجیت بتوانن بەدیلیكی ئەم هەلویستەی ئیستایان بدۆزنەوە جونكە خۆبیشاندانیش بوبەزیر تەب و تۆز و غوباری هیزە ئەمنییەكانەوە لەم نیوەندەدا بارتی دەیتوانی یاریەكی زیرانە بكات و جەماوەر بۆهۆی رابكیشتیەوو بەلام ئەوەی دەیبینین وانیە و بیجەوانەكەیەتی بارتی لەم باركرزیەدا وەك بیویست مامەلە ناكات بۆ نمونە لەكاتیكدا حزبەكان لەبیناو جەماوەر برۆزە یاسای بودجە بەسند دەكەن كە ئەمەش

سەرەتایەك بۆ ئەوەی جەماوەر هیور ببیتەوە بارتی كۆبونەوەی جیهیشت و دژ بە سیاسەتی نەمانی باشەكەوت وەستا و جەماوەری بەست و هەلجو ئەوەندەی تر قەوارەی نارەزایی فراوانتر دەكەن. لایەنیكی تر كە زۆر كرنكە باسی بكەین ئەوەیە كە جومكەی حزب بشتیوانیە بارتی لەم بوارەشدا بەرەو دواوە هاتوە نەك بەرەو بیش بروات بشتیوانی بارتی لەناوجەی سنورەكەشی بەجۆریكی بەرجاو بۆ دواوە كەراوەتەوە كە لەئاستی بەراورددا نییە. بۆ ئەمەش دەتوانین خەلكی هەولیر بخەینە بەرباس، ئەوەتا بەهۆی توندوتیزی هیزەكانەوە خەریكن لەژیر ئاگری هەلجون دەكولین و سنوری بیدەسەلاتی دەشكینن. تەنانەت بارتی خوازانیش هەلدەگەرینەوە و بۆناو حزبەكانی گۆران و یەكیتی دەجن ئەمەش بەژمارەكانیانەوە دیارە كەجاران جەماوەرەكەی لەبەر گەورەیی سنوری بارتیخوازان ئالاو رەمزی بارتی ئاسمانەكانی دابۆشیبو، كەجی ئیستا گوۆت لەهیج كەسیك نابی كە بشتگیری بارتی بكات، هۆكاری ئەمەش دۆگەریتەوە بۆفرە ریگا جەوتەكانی بارتی كە گرتویانەتە بەر، لەكاتیكدا دەیتوانی قەرەبوی هەلەكانی بكاتەوە، بەلام چونكە جاوی تەماحكاری كویری كردون نەچوە ژیر ركیف و بەیوەندی لۆگەل حزبەكانی

تردا نەبو. لەوەشدا لایەنەکانی تر توانیان بی بەشداری بارتی بەبیوە بوەستن و دژ بەو قەوارەیە بن کە پارتی سازی کردوە جگە لەوە رازی بونی زۆر لایەنەکان لەبەرلەمانی عیراق شکستیکی مەعنەوی بو بۆ بارتی. لەسەر ئاستی راکەیاندنیش وتە و بلاوکراوەکانیان کەم کردوە و لەمیدیا و کەنالەکان وتەیەکیان نیە بۆ وتن جکە لەوەی بەشیوەی ناراشکاوی جەند وتەیەکی دوبارە دەلینەوە. کە حکومەتی ناوەند بیەوی شیرازەی کوردستات تیکبدات و دواتر جەخت لەوە دەکاتەوە کە کوردستان یەککرتوە و بارتی جالاکیەکانی لە سلیماتی نەماوە و نەیتوانیوە تەنانەت لایەنکرە رەنجاوەکانیشی ئاشت بکاتەوە بگرە تادیت ریزەی رەنجاندنی جەماوەر لەو حزبە لەو شارەدا زیاتر دەبی بەکشتی بارتی ن□یتوانیوە وەك بیویست جموجۆل و راستکۆیی خۆی بەئاراستەی کۆکردنەوەی جەماوەر ریکبخات. کەر بەمجۆرە بروات هاوکیشەکە بەمجۆرە دەبی کۆران و یەکیتی ئینجا یەککرتو و کۆمەل کەر بارتی نەتوانی بیگەی خۆی توندوتۆلتر بکاتەوە پیدەجی لەوەش زیاتر توشی شکست و رسوایی بێت، بەلام لەم نیوەندەدا گۆران گرەوی خۆی دەباتەوە و پیدەجی سنوری فراوانتر وریزەیەکی بەرجاو زیاتر دەبی.

ئافرەت خۆی خۆی خستۆتە گیزاوەی پیاوسالاری … ئانیا ئەحمەد پور

ئەم ناونیشانەی سەرەوە ناویك نییە لە نرخی ئافرەت کەم بکاتەوە یاخود تاوانبار بینوینی بەلکو راستیەکی شاراوەیە و دەرخەری زۆر لەو کیشانەیە کە رەنکە بیاوکرابیتە کوناهبار لەکاتیکدا ئافرەت خۆی خۆی خستۆتە زیر حوکم و کۆمەلکەیەکی توندرەو. مایەی بیرکردنەوەیە کە جۆن مرۆف بتوانی خۆی بخاتە ری وشوینی وا کە بۆ جەندین سەدە کاریکەری بمینی بەلام ئەستەم نیە وەکو کوتراوە مرۆف خاوەن کەسایەتی بی هیج بونەوەر و هیج شتیك ناتواتی لە بەهاکانی کەم بکاتەوە ئەی کەواتە جی بوە هۆی ئەوەی ئافرەت ببیتە زیردەستە و مامەلەی نەشیاوی لەکەلدا بکری؟ یان جۆن بون بە کلابون دەخریتە ئەستۆی خۆی؟ هەر لەسەرەتاوە بیکەی بەرز و بوونی ئافرەت لە ئەدەبیات و نوسیندا زۆرترین بابەت و بیری کۆمەلایەتی داکیرکردوە و

زۆربەی کیشە کۆمەلایەتیەکان خراونەتە بال ئەو رەفتارە نەشیاوانە و سەرکۆنەکردن بەنامرۆفایەتی دز بە کەورەیی ئافرەت لیقەلەم دراوە هونەرمەندان لە ریکەی هونەر و هۆنراوە بەجەندین شیواز بەسەریاندا هەلکوتون و وەك فریشتە وەسفیان کردون هەلەیە کەر بوتری وەسفی کەورەیی ئافرەت دورە لە راستی بەلکو ئەمە راستیەکی رونە لەهەمان کاتدا هەلەیە کەر بوتری هەمو ئافرەتیك فریشتەیەکە و دورە لەتاوان لەم باسەدا بەردە هەلدەمالین لەسەر جەند راستیەك کە شاراوە و ونە بە رونکردنەوەی هۆی بونی ئافرەت بە کیشەی کۆمەلکە

رەفتارەکان مرۆفەکان دەنوینن مەبەست لیرەدا ئەوە نیە کە خاوەن کەسایەتی لاوازن و ناتوانن بونیان بسەلمینن بەبیجەوانەوە توانای ئافرەت زۆر لەوە زیاترە کە وینا دەکری کەوایە جی وادەکات ئافرەت بە بونەوەریکی لاواز سەیربکری؟ئەمە دەکەرینمەوە سەر بیروڕایەکی هەلە لەمەر جوانی و بیاهەلکوتن رەنکە بەشیك لە ئافرەتان لیيان وابی کە نواندنی لاوازی یاخود نواندنی میهرەبانیەك کە لەسنور دەربجی و ببیتە هۆی سەیرکردنیان وەك بونەوەریکی بیدەسەلات ئەوا جوانی و ئافرەت بونیان دەسەلمینن ئەمەش بۆخۆی هۆکاریکە کە هەستی زالبون لای بیاو دروست بکات هەمان هۆکارە کە جیاوازی رەکەزی لەناو خیزانەکان دروست دەکات لەکاتی کرتنە دەسەلات لەلایەن بیاوەوە
ئارەزوی بساوان بە ویستی رۆلی باریزکاریکەر و کەورە و سەروەر بەهیزترو زیاترە لەهەر ئارەزویەکی تر بروایان وایە کە زنان بەبی بونی بیاوەکانیان توانای کوزەراندنی زیان و باریزکاری لەخۆیان و خیزانەکانیان نیە و رقیان لە زنانی خاوەن هیزە تەنانەت رقیان لەوەیە کە ئافرەت کاربکات. بەکشتی ئەو ئافرەتانەیان دەوی کە وەك مندال هۆکری بیاوانن.رۆل کیرانی لاوازی و مندالیکی هۆکر لەلایەن ئـافرەتەوە ریکـایەکی ئاسـانە بۆ بەرەبیـدانی ئـەو زالبـونەی بیاوهاومیشەکە هەمیشە راستەوانەیە بەهەمان رادەی زیادبونی جوانی و هەلسـوکەوتی ئـافرەت وەکـو میهرەبانیـك ریزەخۆبەسـەندی و کاریکەربونی بیاو لەکۆمەلکە بەرزدەبیتەوە

جکە لەمانە کرتنەوەی ئافرەت لەو رۆلە لاوازە و کیرانی رۆلیکی بەهیزتر و جەسباندنی کەسایەتیەکی توانادار جەند کاریکەریەکی لەسـەر بیـاوان لەکۆمەلکـە بەکشتـی و بیـاوان لەبەرامبـەر خیـزان بەتایبەتی دروست دەکات یەر لەهەمو شتیك بیویستە ئەوە بزانری لاوازبونی رۆلی بیاو وەکو سوکایەتیەك سەیردەکری لەکاتیکدا لایان ئاسایيە لەو جۆرە سوکایەتیەی کە خۆیان قبولی ناکەن بەرامبەر ئافرەت بکری

بیاوان دەکری بۆلین بکرین بۆ دو کروب. کروبی یەکەم ئەو بیاوانەن کە بیروباوەری مەزهەبی توندیان هەیە و خۆیان ئامادەکردوە بۆ روبەروبونەوەی کیشەی کۆمەلایەتی ئەمانە زیاتر لەو بیاوانە وینا دەکری کە لەسەدەکانی رابردو و بەر لە بیری رۆشنبیرین لەلایەن ئەم جۆرە ئافرەت وەکو قەوارەیەکی داخراو و زیاتر وەکو خزمەتکاریك مامەلەی لەکەلدا دەکری بروایان بەحوکم کردن لەخیزان و بونی خیزانی کەورە بجوك دەکریتەوە لەجۆری ئەم کروبە لە بیاوان لە ئیستادا ریزەی کەمترە بەلام کۆمەلکە لەم جۆرە بیاوانە بەتال نیە ئەم کربە بروای بەکارکردنی ئافرەت لەدەرەوە نیە زۆرجار باوکانی ئەم بەشە کجەکانیان لەخواروی 18سالیەوە بەشو دەدەن بروایان وایە کە ئازادی دەربرین لای ئافرەت یاخود میهرەبان بون و نەرمی نواندن بەرامبەر ئافرەت جا ج خیزانەکانیان یاخود مندالەکانیان جۆریك لە سوکایەتیە مامەلەکردن لەکەل ام جۆرە بیاوانە ئەستەمە جونکە بەروەردەکردنیان لەخیزانی

داخراوە کروبی دوەم ئەم بیاوانەن کە بەهیج شتیکەوە بابەند نین تاقەتی روبەروبونەوەی کیشەی کۆمەلایەتیان نیە ئەم حۆرە لەبیاوان لەسەردەم و کات و ساتی ئیستادا بەریزەیەکی زیاتر لەکروبی یەکەم بەرجاو دەکەوی ئەم جۆرە بەرادەیەکی باشتر لەکروبی یەکەم کراوەترن خۆکونجاندنیان لەکەل کۆمەلکا و سەردەمی ئیستا هیستی بیاوسالاری و توندرەوی تارادەیەك کەمترە وەك لە بیاوانی کروبی یەکەم ئەمانە بروایان بەکارکردنی ئافرەت لەدەرەوە و ئازادی ئافرەت هەیە بەلام نەك مامەلەکردنیان شیاو بی بەرامبەر ئەو ئازادیانە بەلکو لەهەولی زەوتکردنیانن لەریکەی جەند دیاردەیەك زەقترینیان

1–دەست بەسەر داکرتنی بلەکان و زیادی ریزەی دامەزراوانی بیاو

2–حوکم کردنی خیزان و توندرەو بون

3–جەسباندنی کەسایەتی

لەکاتی قبولنەکردنی ئافرەت بۆ ئەم زەتکردنە ئازادیانەی لەلایەن ئەم دو کروبەی کە باسکراون ئەوا بیاوان زیاتر دەکەونە زیرکاریکەری هەست کردن بەکەم بون یاخود لاوازبونی دەسەلاتیان لەریکەی ئەم هەست کردنەی ئەوانەوە دەکەینە هەمان دەرئەنجام کەهاوسەنکبونی دەسەلاتی بیاو و ئافرەت لە کۆمەلکەدا بجەسبی

هۆکاری تر کە وادەکات ئافرەت وەکو کالایەك مامەلەی لەکەلدا بکری زیادبونی دیاردەی لەشفرۆشیە یاخود بەیوەندی جنسی ئافرەت لەکاتی ئەو دیاردانە هەمان

رۆلی لاوازبون دەکیری ئەوەی بیاوان هان دەدا بۆکۆنترۆلکردنی

کۆمەلکە ئاسانی بەدەست هینانی ئارەزوەکانیانن سەبارەت بە زنان بەزیادبونی کالاکردنی جەستەی ئافرەت بەدەست هینانی ئارەزو لای بیاوان ریکایەکی ئاسان دەبی لیرەشدا هاوکیشەکە راستەوانەیە بەهەمان رادەی کالابونی ئافرەت بیاوسالاری بەرزدەبیتەوە رەنکە بەدامەزراندنی کەسایەتی بتەو لای ئافرەت ببیتە فاکتەریك بۆ هەنکاو بەهەنکاوی لەناوبردنی جیاوازی رەکەزی بەلام بەرادەی زیادبونی هۆکارەکانی ئیم رەکەزبەرستیە کە خودی ئافرەتانن کۆمەلکە بەرەو لیشاویك لەکیزی و ناهاوسەنکی دەجیت و روبەروی کیشەی کۆمەلایەتی زیاتر دەبیتەوە بەسەرنجدانی ریزەی زۆربونی ئەم ناهاوسەنکیە دەکری هۆکارەکەی بکەریتەوە بۆ ئافرەت بە حوکمی ئەوەی ریکای شیاو بۆ خەلسوکەوت و جەسباندنی خود نادۆزیتەوە بەلام کەر بتوانری ئافرەت ئەو هاوکیشانە بیجەوانە بکاتەوە ریکا خۆشکەر گەبی بۆ جەسباندنی دەسەلاتی ئافرەت لەکۆمەلکە و کۆتایی بیهینانی ئەم جیاوازیە رەکەزییە

کوردستان قسمەت وقەدەربەریوەی دەبات،نەوەك حکومەت … ئانیا ئەحمەد پور

بایيزی ئەمسال بەروداویکی سیاسی کرنك دەست بیدەکات ئەم روداوە بۆ کات و هەلومەرجی ئیستا نەك تەنیا مایەی شەرمەزاری دەسەلاتە بەلکو جیکای داخ و جۆریك لەکالتەجاری بەدوای خۆی دینی جونکە بۆ حکومەت گەواهی دانە بەو شکستەی کە هیناویەتی.دوای جەندین کۆبونەوەی بی سودی حزبەکان و تیکدانی بەیوەندی بە بەغدا و جەندەها بەلینی کەورەتر لەتواناکان و ئومیدی مەحالەی دەولەتی کوردی و ئەنجامدانی ریفراندۆم دواجار توانیان لەبەغدا جیا ببنەوە. رەنکە ئەم بریارانە وا بیشبینی کرابن کە پایەکانی حزبیك لەهەریمدا قایم بکا و سەرکەوتنی بەدواوە بیت وە بتوانری کورسی دەسەلات بۆیان جیکرتر بی کە روونە ئەنجامەکەی کەیشتە کوی کەواتە هەمو جۆرە جاوەروانیەك بۆ ئەوەی ئەم نەخشە و دەولەتی کوردی و سەرکەوتنە لەهەریمدا بیتەدی خەونیکی مەحالە

ئەم بۆجونەی ئیمە دروست کردنی کەشی نائومیدی نیە هیندەی بریتیە لە پەیامیك بۆ دەسەلات بۆ ئەوەی بارودۆخەکە لەم ئالۆزییە بوەستی نەك ئالۆزتر بروا وە دۆخی نائومیدی تیبەرینن. سەرەرای ئەم هەلانەی کە دەسەلات کردونی و نەتوانین بۆ وەستان دز بە قەیرانی ساختە و برینی موجەی فەرمانبەرانی هەریم لەلایەن بەغداوە و جەندین ناکۆکی تری ئەم دو نیوەندە و

بەردەوامی هیرشی تیرۆرستان بۆ سەر ناوجەکانی سنوری هەریم و شکستهینانی ئەو بەلینانەی لەمەر دەولەتی کوردی و ریفراندۆم جکە لەوەش بەردەوام و رۆژانە لەریی دەزکا میدیاییەکانەوە باس لە بارودۆخی هاونیشتمانیان دەکری لەبەرامبەریشیدا دەسەلات بیدەنك و وەك بینەریك بەبی هەلویست رۆل دەگیری بەو هۆیەشەوە کیشەکانی هەریم رۆژ لەدوای رۆژ رو لەزیادبونن وەحکومەت لییانەوە بەوردی ئاکادارە و دیستەوسان دانیشتوە جیکای سەرنجە کە لەم ماوە دورو دییزەدا دوای دەربەدەربونی دەیان هەزار خیزان و دوای نەمانی زیانی هاولاتیان و دوای بلاوبونەوەی بیزاری لەدەسەلات و دوای بلاوبونەوەی کیانی ورە بەردان و بیئومیدی و دوای لەبەریەك ترازانی شیرازەی بەیوەندی نیوان حزبەکان و دەرکردنی سەرۆکی بەرلەمان.دوای ئەم هەمو ناتەباییەی نیوان هەریم و حکومەتی ناوەند ئیستا بیشمەرکە نیردراوەتە موسل و شەر لەبری ئەوان دەکات ئەوە بۆخۆی دان پیدانانیکی هەرەسهینانە و بوجەلی کۆمەلیك بابەت و بەلینن.سەرەرای برینی موجە و ناکۆکیەکان و بایکۆتی خویندن و جەندین قەیران و کیشەی جۆراوجۆر ئەمرۆ خەریکە بە دەیان مندالی کورد و بیشمەرکە شەهید دەکرین لەناوجەیەك کە هیج بەیوەندیەکی بەهەریمەوە نەماوە وە ناویان ناوە ئۆبەراسیۆنیکی میزویی ئەبی جۆن ئەم واقیعە تالە لەمیزودا رەنك بداتەوە؟جونکە سەرکردەکان لیرەدا جارەنوسی سەرجەم گەل دادەریزن

لەبیناو ریبازی سیاسی و دیدی خۆیان بۆجۆنیەتی سەرکەوتن و بەهەزاران بەکوشت دەدەن و گەلیش بەسەرکەوتن ناکەیەنن و بەرزەوەندی داهاتوی کەلەکەمان بونی نابی سەرباری ئەمانەش دوبارە هیج کام لەحزبەکان هەلویست و رۆلیکیان نەنواند بەرامبەر ئەم دۆخە وەلایەنی دەسەلات جۆریك لەبیخەمی نیشان دەدا بەلکو زیاتر سەرقالی کیبرکی و ناکۆکیە بۆ بەدەست هینانەوەی کزرسی حوکم ئەمەش تەنیا بارکرزی زیاتر بەدوای خۆیەوە دینی.تەنانەت دەسەلات هیج کام لەقسەکانی بەسەر یەکەوە نین بەماوەیەکی کورت بەرلەئیستا دەیکوت بەرە و ئازادی هەنکاو دەنیین جیابونەوە لە حکومەتی ناوەند مانای

جیابونەوەیە لە هەمان ئەو دەولەت و هاونیشتمانیانە کە سالانیك بەنایان بردبوە بەرکوشتن و برینی تاکی کورد و دوورکەوتنەوەیە لە میزویەکی خویناوی کە ب□هەریمیان دروست کردبو یاخود بەدەست هینانی داخوازی گەلیکی نەتەوەی کورد و دامەزراندنی بر□سەیەکی سیاسی سەربەخ□یە لەبیناو کوردستان کەجی ئیستا جوەتە ناو بارجە خاکیك و شەریك دەکا کە هیج بەیوەندیەکی بەکورد نیە.شەهیدبونی بەدەیان بیشمەرکە و مندالی کورد لەبیناوی ئەوانەی کە میزوی خوینینیان ب□ دروست کردبوین ئەمر□ شتیکی جاوەروان نەکراوە لەبیناو باراستن و ئازادی ئەوان نەتەوەی کورد بکوزرین و ببن بە قوربانی بریارە هەلە یەك لەدوای یەکەکانی دەسەلات.دوای ماوەیەکی دورو دریزی برسی بون و

و هەزاری و ئەو بارە ئال□ز و د□خی نائومیدی کە میللەتی بەرەو جەندین دەردەسەری برد لەبیناو دەولەتی کوردی ئەمر□ کەرانەوە و شەرکردن ب□ حکومەتی ناوەند هەموی بوجەلکردەوە.سەرباری ئەمانەش ئەو ق□ناغەی بوەتە مایەی ترس و دلەراوکیی سیاسیەکان بەکشتی ق□ناغی دوای شەری موسلە کە ئایا ئەم سیاسەتە بەردەوام دەبی یاخود ج□ریك لە ک□ران بەدی دەکری؟
لەسەروبەندی تەشەنەکردنی ئەو هەلویستانەی کە هیجی بەسەریەکەوە نین و هەر ر□زیك بریاریکی جیاواز دەدری و لەدوای بربونی نەخ□شخانەکان بە برینداراتی بیشمەرکە و بونی جەندین شەهید بەشیکی کورستانی باشور ئەوە بە جاکتر دەزانن کە کەرانەوە ب□ حکومەتی ناوەند جاکترین ریکەیە و خ□یان وەك هاولاتی عیراقی دەناسینن نەك کورد ز□ریك لەم دەسەلاتدارانە شەری دادبەروەری ناکەن بەلکو شەری بەدەستهینانی بەرزەوەندی شەخسین لەهەمەوی تراژیدیتر جاوب□شین و بەدەنکەوە نەهاتنی دوای موسل بەرامبەربەردەوامی داواکاری و بیشنیارکردنەکانی خەلك
خەلکیش بیویستی بە خزمەتکردنە لانی کەم بیدانی موجەیەك کە لەبری کارکردن وەری دەکرن و تەواو مولکی خ□یانە تا ئیستاش کەس لای رون نیە ئەم بیدەنکیە دەبی بەجی؟ جکە لەمانەش جەرك سوتاندنی دەیان ئافرەت و خیزانی کورد کەوت□تە بال بریار و بی دەنکیەکی تر بەرادەیەك کە خەلك وای دەبینی کوردستان قسمەت و قەدەر بەریوەی دەبات نەك حکومەت و دەسەلات وە

بەریوەبەریکی شیاو بەبیی یاسا و شەرعیەت و خاوەن ئەزمونیك کە لەبەرزەوەندی میللەت بی نەك شخسی بونی نیە و رو لەهەر لایەك بکەی دەکەویتە جالیکەوە کە حزبەکان ب□یەکتریان هەلکەندوە لەب□ی خەم خواردن ە ئاوردانەوەیەك لە دەار□زی نیشتمان بیکومان دریزبونەوەی

بارکرزیەکان یان بەمانایەکی تر دریزەکیشانی ئەم بارودۆخە یەکیکی تربو لەو کۆرەبانەی کە دەسەلات گەمەکەی تیدا دۆراند جونکە وادەزانرا بەو ئەجیندا ساکارە دەتوانن دوبارە جیکە و بیکەیان لەحوکم بباریزن . وا دەزانرا بیدەنکبون و دورکەوتنەوە یاخود خۆشاردنەوە دەبنە فاکتەری هەلوەشاندەنەوەی نارەزاییەکان. هەر لەو سۆنکەوە ویستکەی یەکەمی شکستی ئەجیندای دەسەلات لە دورکەوتنەوە لە نارەزاییەکانی خەلك و هاونیشتمانیان

وەلامنەدانەوە و خۆشاردنەوە ئەکەر لەسەریکەوە لە خزمەتی دریزکردنەوەی ئەجینداکان بوبی لە رەهەندیکی ترەوە بوەتە مایەی ئالۆزی زیاتر بەبروای ئیمە ئەوەی کە بتوانیت دوبارە شکۆ و ریز و حورمەت بۆ ئەو دەسەلاتە بهینیتەوە تیبەرین و جاککردنی ئەو قەیرانە ساختانە و وەلامدانەوە و هاتنە دەنکی خەلکەوە دەبی و دواجار دورکەوتنەوە لە حوکم و بەریوە بردنی کاری سیاسیەسادەکان جکە لەمە تەنیا شەرمەزارب و رورەشی زیاتر بۆخۆی کەلەکە دەکات